

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра суспільно-економічних дисциплін і географії
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Обласний комунальний заклад
«Харківський організаційно-методичний центр туризму»
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького**

**До 80-річчя від дня присвоєння
університету імені Г.С. Сковороди**

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали VIII Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
(12 березня 2025 р., м. Харків)**

Харків 2025

УДК: 338.48:911: 322: 314.1: 37:502:551:63: 504:379.852:811

Редакційна колегія:

О.О. Ніколаєнко – д.і.н, професор, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди; **Л.І. Полякова** – к.і.н., доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького; **О.О. Зеленько** - к.е.н, доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **І.К. Нестерчук** - к.г.н., доцент, Житомирський державний університет імені Івана Франка; **С. В. Гришко** - к.г.н, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького; **П.І. Лоцман** – к.г.н, доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **Ю.І. Муромцева** – к.е.н., доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **В.Д. Холодок** – к.наук з держ управління, ОКЗ "Харківський організаційно-методичний Центр Туризму"; **Т.Г. Гуцан** – к.п.н., доцент Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **Т.С. Коптєва** – доктор філософії з природничих наук, доцент Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди.

Географія та туризм: Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (12 березня 2025 р., м. Харків) / за заг. ред. Лоцмана П. І. Харків: ХНПУ ім.Г.С.Сковороди, 2025. – 535 с.

У збірнику представлено матеріали, присвячені актуальним питанням сучасної географічної науки та туризмознавства.

Розглянуто освітні тенденції у галузях географії та туризму у світі й Україні, проблеми природничої географії, висвітлення реалізації Сталого розвитку в екологічній, економічній та соціальній сферах, розглянуто питання про стан і розвиток туризму в світі й Україні, перспективі післявоєнного відновлення і використання туристичних ресурсів, природної та культурно-історичної спадщини України.

Для викладачів, аспірантів, магістрів, студентів вищих навчальних закладів та інших зацікавлених осіб.

*Рекомендовано редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
протокол № 3 від 19.03.2025*

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, наявність плагіату, імен власних та інших відомостей.

© Колектив авторів, 2025
© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2025

ЗМІСТ

Розділ 1. Нові виклики та тенденції в сучасній системі освіти України й світу	9
<i>Гудзеляк І. І., Котик Л. І., Біланюк В. І., Мамчур О. І.</i> ДО ПРОБЛЕМИ СУБ'ЄКТИВНОЇ ОЦІНКИ ОСВІТНІХ ВТРАТ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	9
<i>Слюта А. М.</i> ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ У ПРОФІЛЬНИХ КЛАСАХ: МЕТОДИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ	15
<i>Левада О. М., Арсененко І. А., Непша О. В.</i> ТУРИСТИЧНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО ЯК ШЛЯХ ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ ПРО КРАЇНУ ТА РЕГІОНИ ПРИ ВИВЧЕННІ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ГЕОГРАФІЇ	22
<i>Мірошніченко І. С.</i> ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ПЕРСОНАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	26
<i>Іпатій А. В., Шука Г. П.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО НАВЧАЛЬНІ ШКІЛЬНІ ЕКСКУСІЇ	28
<i>Хорошев О. М.</i> ГУМАНІЗАЦІЯ ТА ГУМАНІТАРИЗАЦІЯ ОСВІТИ ЯК ВИКЛИК ЧАСУ	32
<i>Христова Т. Є., Філіппов В. В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФЛОРБОЛУ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	35
<i>Христова Т. Є., Полтавченко А. П.</i> ВИКОРИСТАННЯ СИНЕРГІЧНОГО ПІДХІДУ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ З ВЕГЕТО-СУДИННОЮ ДИСТОНІЄЮ	40
<i>Гришко С. В., Фараджов М. М.</i> ТЕХНОЛОГІЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ В У ВИКЛАДАННІ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	45
<i>Зав'ялова Т. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ҐРУНТОЗНАВСТВА СТУДЕНТІВ-ГЕОГРАФІВ	49
<i>Непша О. В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ГЕОЛОГІЇ СТУДЕНТІВ-ГЕОГРАФІВ	53
<i>Проценко А. А., Суханова Г. П., Сопотницька О. В.</i> СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ ЯК ЗАСІБ АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	56
<i>Дорожко Г. І.</i> ГЕОГРАФІЧНИЙ СЕРВІС GOOGLE ПЛАНЕТА ЗЕМЛЯ В НАВЧАННІ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	59
<i>Гречка А. І., Левада Г. Д.</i> ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ «ПРИРОДОЗНАВСТВА»	63
<i>Сапога Л. М.</i> МЕТОДИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КРАЄЗНАВЧИХ ЕКСКУРСІЙ У ШКІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	67
<i>Yemelyanova Ye.</i> FORMATION CONTINUE ET STAGES DE PERFECTIONNEMENT PEDAGOGIQUE, LINGUISTIQUE ET CULTUREL	71
<i>Анастасєва О. А.</i> НАВЧАННЯ КРИТИЧНОМУ МИСЛЕННЮ НА КУРСІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В УМОВАХ ВІЙНИ	79
<i>Галушка Л. С.</i> ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІД ЧАС КОНТРОЛЮ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ	83
<i>Нешко С. І., Єгоркіна Д. М.</i> АКТУАЛЬНІСТЬ ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ ПІД ЧАС МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У СФЕРІ ТУРИЗМУ	85
<i>Байтерякова Н. Ю., Байтеряков О.З.</i> ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ	88

«ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО»	
<i>Belevtsov A.</i> DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATION SKILLS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	91
<i>Ковшара В. С.</i> РОЗВИТОК ІНШОМОВНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	97
<i>Rohalov A, Yemelyanova Ye.</i> NOWADAYS METHODS OF LEARNING PROFESSIONAL ENGLISH IN UKRAINIAN UNIVERSITIES	104
<i>Skrypnyk A.</i> PECULIARITIES OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO UKRAINIAN STUDENTS	110
<i>Radchenko Ye.</i> FOREIGN LANGUAGE AS AN ESSENTIAL TOOL FOR PROFESSIONAL SELF-DEVELOPMENT	116
<i>Semenenko S.</i> EDUCATIONAL CONDITIONS FOR LEARNING OF PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGES IN UKRAINIAN UNIVERSITIES	122
Розділ 2. Природнича географія та науки про Землю	128
<i>Буднік С. В.</i> ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІНИ ГІДРОЛОГІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК РІЧКИ РОСЬ	128
<i>Лужанська Т. Ю., Молнар-Бабіля Д. І., Лета В. В., П'ятка Н. С.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ СВАЛЯВСЬКИХ МІНЕРАЛЬНИХ ВОД ДЛЯ РОЗВИТКУ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ	132
<i>Рудакевич І. Р.</i> ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ІСТОРИЧНИХ МІСТ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ	142
<i>Коптєва Т. С.</i> КОЧУБІЙВСЬКИЙ РУДНИК ЯК СКЛАДОВА ПІДЗЕМНОГО ЯРУСУ ГІРНИЧОПРОМИСЛОВИХ ЛАНДШАФТІВ КРИВОРІЗЬКОЇ ЛАНДШАФТНО-ТЕХНІЧНОЇ СИСТЕМИ	146
<i>Мельничук О. В., Лоцман П. І.</i> ЕВОЛЮЦІЯ АНТРОПОГЕННИХ ЛАНДШАФТІВ УКРАЇНИ: ВІД ДАВНІХ ЧАСІВ ДО СЬОГОДЕННЯ	150
<i>Цапенко М. О., Непша О. В.</i> ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІНИ КЛІМАТУ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ: НАСЛІДКИ ТА ЗАХОДИ АДАПТАЦІЇ	156
<i>Вінніченко О. М., Непша О. В.</i> АДАПТАЦІЯ ДО НАСЛІДКІВ ЗМІНИ КЛІМАТУ МІСТА ЗАПОРІЖЖЯ	160
<i>Малуєв М. М., Мешальников І. О.</i> ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ТА ЗАХОДИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ОЗОНОВОГО ШАРУ	164
Розділ 3. Реалізація екологічної складової Сталого розвитку та подолання наслідків військових дій в Україні.	168
<i>Фесюк В. О., Мороз І. А., Павлов Н. А., Коваль О. В.</i> СПЕЦИФІКА ЕВТРОФІКАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ВОДОСХОВИЩАХ ТА МЕТОДИ ЗМЕНШЕННЯ ЇХ ІНТЕНСИВНОСТІ	168
<i>Фесюк В. О., Мороз І. А., Білецький Ю. В., Фір І.-З. Р.</i> ВОДНІ ОБ'ЄКТИ ТЕРИТОРІЙ СМАРАГДОВОЇ МЕРЕЖІ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	172
<i>Питуляк М. Р., Питуляк М. В.</i> ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ШЕПЕТІВСЬКОГО РАЙОНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	175
<i>Фесюк В. О., Мороз І. А., Білецький Ю. В., Унгер Я. В.</i> ЗЕЛЕНА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОПТИМІЗАЦІЇ ДОВКІЛЛЯ МІСТ	179

<i>Воловик В. М., Крук С. Л.</i> КОНЦЕПЦІЯ ЗВУКОВОГО ЛАНДШАФТУ У ГЕОГРАФІЇ	183
<i>Іванова А. О., Коптєва Т. С.,</i> ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ АНТРОПОГЕННИХ ЛАНДШАФТІВ КРИВБАСУ	186
<i>Клєщ А. А., Щетиніна В. Д.</i> ОЦІНКА ЩІЛЬНОСТІ ДОРОЖНЬО-СТЕЖКОВОЇ МЕРЕЖІ ЛІСОВОГО ЗАКАЗНИКА «ГРИГОРІВСЬКИЙ БІР» ЯК ІНДИКАТОРА РЕКРЕАЦІЙНОГО НАВАНТАЖЕННЯ	190
<i>Байтеряков О. З., Мисько В. З.</i> НУМІЗМАТИЧНА ГЕОГРАФІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ (НА ПРИКЛАДІ МОНЕТ АФРИКИ)	195
<i>Коваль Д. О., Єніфанцев Д. Е., Непіша О. В.</i> ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	200
<i>Осадчий М. Л.</i> СТАЛИЙ РОЗВИТОК МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ: ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНИХ СТАНДАРТІВ У ПРОЦЕСИ ВІДНОВЛЕННЯ	203
<i>Поліщук В. О.</i> ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ НОВОЇ ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ: ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНИХ СТАНДАРТІВ У ПРОМИСЛОВІСТЬ	207
Розділ 4. Реалізація соціально-економічної складової Сталого розвитку та подолання наслідків військових дій в Україні	213
<i>Гукалова І. В.</i> ГІРСЬКІ ТЕРИТОРІЇ І ПРИКОРДОННЯ ЯК ОСОБЛИВІ ФЕНОМЕНИ У ПАРАДИГМІ ПРОСТОРОВОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ	213
<i>Мошенський О. С.</i> СТАЛИЙ РОЗВИТОК У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: ЕКОНОМІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ	219
<i>Афоніна О. О.</i> СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	228
<i>Копос Р. З., Шука Г. П.</i> БЕРЕГІВСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА: СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ	235
<i>Муромцева Ю. І., Дараган А. О.</i> ГЕОДЕМОГРАФІЧНІ ЗМІНИ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ 2014 РОКУ	240
<i>Шикіна О. В.</i> ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	249
<i>Олійник О. М., Солошенко О. М.</i> ОЗДОРОВЧО-СПОРТИВНИЙ ТУРИЗМ МОЛОДІ ЯК СКЛАДОВА РЕАЛІЗАЦІЇ «МАРШРУТУ ПОСЛУГ З МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я»	253
<i>Гальчич І. П., Ярошенко А. О.</i> ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕРИТОРІЙ	257
<i>Шикіна О. В., Кузнєцова О. В.</i> МАРКЕТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ЇЇ ЕФЕКТИВНІСТЬ	260
<i>Миронов Ю. Б.</i> РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЗА УМОВ СТАЛОГО ТУРИЗМУ	265
<i>Гулюк П. П., Андрішко О. М., Кіптенко В. К.,</i> РЕАКЦІЯ МІКРОНАЦІЙ НА ПОВНОМАСШТАБНЕ ВТОРГНЕННЯ ДО УКРАЇНИ	268

<i>Осадчий М. Л.</i> РОЛЬ ТРАНСПОРТУ В ЕКОНОМІЧНОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ: СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ	273
<i>Власенко Р. П., Андрійчук Т. В.</i> ПОЗИЦІЯ ТРАНСПОРТНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ СЕРЕД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН	278
<i>Поліщук В. О., Осадчий М. Л.</i> ВПЛИВ НОВОЇ ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	285
<i>Мельничук О. В.</i> ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ГІРНИЧІЙ СПРАВІ: ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ	290
<i>Кінарейкін Я. Д.</i> МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В ТУРИЗМІ	294
<i>Воропаєв О. В., Муромцева Ю. І.</i> ГЕОДЕМОГРАФІЯ В СИСТЕМІ НАУК	297
<i>Прилуцька Т. Д.</i> ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ЕКОНОМІКО-ГЕОГРАФІЧНИМ ПОЛОЖЕННЯМ КРАЇН ТА РІВНЕМ ЇХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	302
<i>Трегубова К. А.</i> СТВОРЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ У РЕГІОНІ	307
<i>Дзяпка А. М.</i> ОБГРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА РІВНІ ВІТЧИЗНЯНИХ РЕГІОНІВ	310
<i>Візіренко Н. О.</i> ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В ПОВОЄННОМУ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДЕСТИНАЦІЇ	313
<i>Гаврік Н. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕНЕРГЕТИКИ СВІТУ	316
Розділ 5. Тенденції розвитку туристичної галузі в Україні й світі	320
<i>Титаренко Л. М.</i> УКРАЇНА У СВТОВИХ ТРЕНДАХ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ	320
<i>Арабаджі О. С., Донченко Л. М., Левада О. М.</i> ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	323
<i>Заставецький Т. Б., Заставецька Л. Б., Жуков Н. Ю.</i> ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ТУРИЗМІ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО	326
<i>Фастовець О. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ СФЕРИ ТУРИЗМУ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	331
<i>Бойко З. В., Горожанкіна Н. А.</i> НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧИХ ЗАКЛАДІВ	334
<i>Мандрик І. П.</i> РОЗВИТОК ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В КРАЇНАХ БАЛТІЇ	339
<i>Кудінова І. П.</i> ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИСТИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА: СУЧАСНІ ТРЕНДИ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД	343
<i>Lysiana V.</i> ANWENDUNG DIGITALER ZWILLINGE IM TOURISMUS	347
<i>Молчанова К. К., Лупаренко С. Є.</i> ВІРТУАЛЬНИЙ ТУРИЗМ: НОВІ ПЕРСПЕКТИВИ	359
<i>Бакало Н. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	362
<i>Степаненко К. В., Неїленко С. М., Криворучко М. Ю.</i> ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ТА МІЖНАРОДНІ ГРАНТИ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ГОТЕЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ	365
<i>Гурова Д. Д., Гурова М. М.</i> ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС	367
<i>Стадницька Ю. Ю., Габа М. І.</i> АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ТИПІВ ТУРИСТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ТУРИЗМУ	375
<i>Нестерчук І. К., Пір А. О.</i> ЕКОНОМІЧНІ ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ	379

4. Офіційний сайт Graphical research. UPR:
<https://www.graphicalresearch.com/industry-insights/1842/europe-medical-tourism-market>

5. Turski I., Mashiko N., Tkachenko T., Khmara M., Komarnitskyi I., Oliinyk M. Medical Tourism – Analysis of the state of International Tourism and Prospects for Domestic Development/2021

6. Wellness Tourism 2020. UPR:
<https://www.globalwellnesssummit.com/wp-content/uploads/Industry-Research/Global/2011-wellness-tourism-worldwide-wellness-for-whom.pdf>

УДК 911.3:338.48-6:615.8(474)

*Мандрик Ірина Петрівна
к. геогр. н., доцент, доцент кафедри
економічної та соціальної географії,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк*

РОЗВИТОК ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В КРАЇНАХ БАЛТІЇ

Країни Балтії з давніх часів відомі своїми бальнеологічними ресурсами. У всіх країнах регіону поширені мінеральні води та різноманітні лікувальні грязі, які широко використовуються у санаторно-курортному лікуванні. Тому лікувально-оздоровчий туризм став галуззю міжнародної спеціалізації країн Балтії ще з початку XIX ст., і в теперішній час теж активно розвивається. Тому вивчення цього виду туризму є досить актуальним.

Серед українських науковців дослідженню туристичної галузі в країнах Балтії присвячені публікації О. Бейдика, Р. Корсака, В. Фуртій, І. Мандрик, О. Супричова, Є. Сливенка, Н. Чир та ін. Однак, незважаючи на те, що дана тематика є досить важливою, вона недостатньо вивчена у вітчизняній науковій літературі.

Мета публікації – проаналізувати сучасного стану розвитку лікувально-оздоровчого туризму в країнах Балтії.

Каїни Балтії мають сприятливі природно-рекреаційні умови для розвитку лікувально-оздоровчого туризму: цілюще морське повітря, піщані пляжі, мінеральні води, чудові торфові грязі [3].

У Латвії найвідомішим бальнеологічним курортом є Юрмала, який розташований на узбережжі Балтійського моря за 25 км від Риги. Крім цілющого морського повітря і соснових лісів тут є унікальні мінеральні джерела і лікувальні грязі. Переважно бальнеологічні ресурси курорту розміщені в Кемері та Яункемері, які відомі як лікувально-курортні центри з сірчаними джерелами і грязьовими ваннами. Тут знаходиться біля 20 джерел мінеральних вод (сірководневі, бромисті і хлоридно-натрієві). Найвідоміші джерела: джерело «Ящірка» – для пиття і вмивання; джерело «Народний танець» – хлоридно-натрієва лікувальна вода (рівень мінеральних речовин 5,6 г/л) – використовується при лікуванні захворювань шлунково-кишкового тракту. В Кемері знаходяться також лікувальні грязі (торфові і сапропелеві), які використовуються для лікування безпліддя, а також сприятливо впливають на стан здоров'я, знижують психоемоційну напругу. У місцевих бальнеологічних центрах пропонують сірководневі ванни, які стимулюють регенерацію пошкоджених тканин, допомагають при лікуванні опорно-рухового апарату, периферійної нервової системи, нормалізують роботу серця; йодобромні ванни, які призначають при захворюваннях серцево-судинної і нервової систем, органів травлення, шкіри, ендокринної системи, опорно-рухового апарату [4].

У Литві найвідомішими санаторіями, які працюють на базі мінеральних вод, є Друскінінкай і Бірштонас. Друскінінкай є найбільшим і найвідомішим бальнеологічним курортом Литви, який розташований на півдні країни за 130 км від Вільнюса. Він славиться своїми натрієво-кальцієвими водами, лікувальним торфом і сапропелем. Одне із чудес – джерело краси «Грожис», у літрі води якого міститься понад 50 г різних мінеральних солей, завдяки яким відбувається очищення і омолодження шкіри. Понад десять інших мінеральних джерел допомагають нормалізувати роботу внутрішніх органів, покращують їх

функції. Тут лікують серцево-судинні, гастроентерологічні, неврологічні, пульмонологічні, гінекологічні захворювання, порушення обміну речовин і опорно-рухового апарату. Лікування проводиться за допомогою питних мінеральних вод, мінеральних, перлинних, вуглекислих, йодобромних, скипидарних ванн з лікувальними травами, душа-масажу, аплікації лікувальної торфової грязі, гальваногрязі, лікувальної гімнастики, апаратної фізіотерапії, галотерапії, інгаляцій, кисневих коктейлів, масажів і психотерапії. Сюди на лікування щорічно приїжджає понад 100 тис. осіб. На курорті діють 8 оздоровниць, що одночасно можуть прийняти понад 4 тис. відпочивальників.

Бірштонас – курорт, який знаходиться на півдні Литви за 90 км від Вільнюса. Щорічно тут лікується понад 15 тис. осіб. На його території є 13 свердловин з мінеральними водами, до складу яких входять магній, калій, кальцій, сульфати, хлориди, гідрокарбонати – загальна концентрація складає понад 7 г/л. Крім того, є лікувальні торфові грязі. За їх допомогою лікуються захворювання опорно-рухового апарату, травного тракту, нервової системи, онкологічні та гінекологічні захворювання [2].

Естонія здавна відома використанням на своїх курортах мінеральних вод і лікувальних грязей. Найбільш унікальні мінеральні джерела знаходяться в санаторії «Вярска». У ньому є три сорти мінеральної води «Вярска», із них 2 сорти питної води і 1 – підходить для ванн. «Вярска 4» – слабосолона (6 г/л) мінеральна вода, яка має унікальний склад завдяки вмісту броду і магnezії, добре підходить для профілактики і лікування жовчних і верхніх дихальних шляхів, а також виразки шлунку. «Вярска-5» – слабо солонa (2,1 г/л) столова вода прекрасно тамує спрагу, має позитивний вплив при підвищеній кислотності шлунку. «Вярска-6» – сильносолонa мінеральна вода (8 г/л), в якій містяться натрій, кальцій, магnezій, хлоридо-сульфат і мікроелементи – селен, мідь, цинк, стронцій, літій, а також брод (до 5,6 мг/л) і борна кислота (до 27 мг/л), що дезінфікує воду. Її переважно використовують для ванних процедур

при шкірних захворюваннях, неврозах, а при деяких захворюваннях використовують як питну воду [2].

В Естонії на весь світ відомі лікувальні грязі бальнеологічних курортів Пярну і Хаапсалу. Курорт Пярну розташований за 130 км південніше Таллінна. Місцеві бальнеологічні центри спеціалізуються на серцево-судинних захворюваннях, захворюваннях опорно-рухового апарату, периферійної нервової системи і проводять розслаблюючі та антистресові програми. Грязьові аплікації, лікувальні трав'яні та мінеральні ванни допомагають позбутися цих захворювань.

Хаапсалу розміщений на узбережжі однойменної затоки. Він був заснований в XIII ст. і на початку XIX ст. вважався великим курортом [1]. Для лікування використовуються морські сульфідні грязі, які допомагають при захворюваннях опорно-рухового апарату, післяопераційних і посттравматичних спайках і шрамах, хронічних шкіряних захворюваннях і гінекологічних захворюваннях. Тут пропонують лікувальну гімнастику, підводні масажі, грязьові й трав'яні ванни і парафіни [2].

Отже, лікувально-оздоровчий туризм є важливою галуззю міжнародної спеціалізації країн Балтії. Його розвитку сприяє наявність значних запасів бальнеологічних ресурсів (мінеральні води, лікувальні грязі), а також добре розвинена туристична та транспортна інфраструктура. Найбільш відомими бальнеологічними курортами є Юрмала (Латвія), Друскінкай, Бірштонас (Литва), Пярну і Хаапсалу (Естонія). Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням інших видів туризму в країнах регіону.

Література

1. Корсак Р. В., Фуртій В. В. Історія розвитку туризму в країнах Балтії (Естонія, Латвія, Литва). URL: <https://studfile.net/preview/8144748/> (дата звернення: 05.02.2025).
2. Найкращі туристичні визначні пам'ятки та місця країн Балтії. URL: <https://visitworld.today/uk/blog/1722/the-best-tourist-attractions-and-places-of-the-baltic-states> (дата звернення: 06.02. 2025).
3. Чир Н. В. Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму в Балтійському регіоні (на прикладі Латвії). *Актуальні проблеми*

країнознавчої науки : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. м. Луцьк, 14-15 травня 2015 р. / за ред. В. Й. Лажніка. Луцьк : Вежа-Друк, 2015.

4. Smith Melanie Kay. Baltic Health Tourism: Uniqueness and Commonalities. *Scandinavian Journal of Hospitality and tourism*. 2015. № 15(4). P.1-23. URL:https://www.researchgate.net/profile/Melanie-Smith-49?_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIiwicGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIn19 (дата звернення: 06.02.2025).

УДК 338.48-44:364.68(477)

Кудінова Ірина Петрівна

*к.е.н., доцент, доцент кафедри готельно-ресторанної справи та туризму,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України, м. Київ*

ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИСТИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА: СУЧАСНІ ТРЕНДИ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД

Інклюзивний туризм є важливим напрямом розвитку сучасної туристичної галузі, оскільки забезпечує рівні можливості для всіх категорій населення, включаючи осіб з інвалідністю, маломобільних туристів, літніх людей та сімей із маленькими дітьми. В Україні проблема створення безбар'єрного середовища в туристичній індустрії залишається актуальною через недостатній рівень адаптації інфраструктури, брак державної підтримки та обмежену обізнаність громадськості щодо потреб інклюзивного туризму. Розвиток цього напрямку є важливим як у соціальному, так і в економічному аспектах, оскільки сприяє підвищенню якості життя та розширенню туристичного ринку.

Інклюзивний туризм — це концепція, що передбачає створення доступного та комфортного туристичного середовища для всіх людей, незалежно від їхніх фізичних можливостей, віку, соціального статусу чи інших факторів. Основна мета — зробити подорожі доступними для всіх, включно з людьми з інвалідністю, літніми людьми, сім'ями з малими дітьми, людьми з тимчасовими обмеженнями руху тощо.